

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmert
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr. a minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyit-tér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

az

„ALFÖLD“

című politikai napilap

június—szeptember négy havi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben: Vidékre:

1 óra 1 ft 1 óra . . . 1 ft 20 kr.
4 óra 4 „ 4 óra . . . 4 „ 70 „

Az „Alföld“ kiadó hivatala.

A törvényhatóságok rendezése.

IV.

A törvényjavaslat 8-ik §-a szerint „a törvényhatóságoknak az árva és gyámügyekben gyakorlott gyámhatósága egész teljességében visszaállíttatik.”

E célra egy központi árvaszék állandó fenn, a tiszti ügyéssel mint elnökkel, a számvévő, két ülnök s a szavazattal nem bíró közgyámmal, mint tagokkal.

Ez ismét egy lenyeges jogkör leendő, melyben a törvényhatóság hasznos tevékenységet fejthet ki.

De különösen látszik, hogy e központi árvaszéken, az elnökség a tiszti ügyészre ruházott, holott a tiszti ügyésznek olyan állás lett volna biztosítandó, melyben ne mint elnök vezesse, de mint tag ellenőrizze az árva és gyámi ügyek menetét.

A központi árvaszék elnökségét az eddig is törvényszerű teendőkké birt alispán, sokkal nagyobb sikerrel s helyesebben tölthette volna be, annál is inkább: miután adminisztratív teendői mellett erre mindenkor birt és birni fog elegendő idővel.

A megyei-, központi-gyám feladatát, szerepét nem ismerem, s egy központi árvaügyi számvévőt minden esetre sokkal szükségesebbnek tartok.

Egyébiránt az árvaügyek elbáránsága nézve az egyes törvényhatóságokban eddig divatozott gyakorlat, az árvaügyi országos és végleges rendezéséig ideiglenesen fenn tartatván, e tekintetben a hány megye, annyi gyakorlat leendő, — s az árvaügyek ezen rendezetlen állapota, sok visszaélésekre nyitván alkalmat, az árvaügyi országos és végleges rendezése ismét egyike a törvényhozás sürgős megoldást követelő feladatainak.

A törvényjavaslat 11. §-a a törvényhatósági költségek fedezéséről intézkedik, — s kimondja: miként a háziadó, az állami egyenes adók után százalékokban vettetik ki, s az államadókkal együtt szedetik be, — s az adóhivatal a tényleg befolyt adóból azon arányban szolgáltatja ki a háziadót a törvényhatóságnak, a mely arányban a törvényhatóság háziadója áll a törvényhatóság egyenes állam-adójához.

A törvényjavaslat ezen intézkedését a törvényhatóságokra nézve károsnak és lealázónak tartom.

Bizalmatlansági szavazat van e szakaszban kifejezve, s a törvényhozás, ha e szakaszt ez alakjában elfogadja: előre törvénybe íratja az általa alkotott jövő megyei ránti bizalmatlanságának kifejezését.

Mit tartalmaz e szakasz?

Sem többet sem kevesebbet, mint azt, hogy az adóhivatalnak, ki a törvényhatóságok kívül önállóan működik, szabja meg minden hó első napján, hogy mily összeget fizessen ki a megye háziadója fejébe.

Hiába szerkeszti a megyebizottmány a megye költségvetését, hiába mozog a megye alispánja e költségvetés korlátai között, mert soha sem tudhatja, hogy vaj-

jon megállapított költségvetésének mennyisége állandó-e és mikor rendelkezésére?

Valóban alig fogja emelni a megye hitelét, tekintélyét és méltóságát, ha a megyei főpénztárnok csak egy részét kanja ki minden hó 1-én a szükségletnek, s így a megye tisztviselői s magánosok irányában elvállalt kötelezettségeit fizetni nem leendő képes.

Az adóhivatalnak eljárását a törvényhatóság nem ellenőrizheti, s így megnyugvással kell elfogadnia, ha e hivatalnok szerint az egyenes adónak fele folyván be, a törvényhatósági házi adónak is csak fele adatik ki.

E kényszer-helyzet, e bizonytalanság tönkre teszi a törvényhatóság hitelét és méltóságát, egyszóval lealázó.

Nyomás akar ez talán lenni arra nézve: hogy a törvényhatóság jobban buzgólkodjék az adók behajtása körül.

Szomorú helyzet, s mint fentebb már jelzém, a bizalmatlanság nyílt törvénybe íratása lenne, ha a törvényhatóságok csak ily lealázó eszközök által lennének kényszeríthetők köteleességük teljesítésére.

E szakasz megtartása az erkölcsi és politikai korruptio szűgyenbélyegének megörökítése lenne.

S ennek alkalmazására nem adott okot sem a régi, sem a mai megye, mely rendezetlen állapotában is, lehetségesé tette a miniszteri felelős kormányrendszert, s mely ha rendezve lett, lehetetlen hogy több okot adjon a bizalmatlanságra.

Ha a megye teljesíti az adóbehajtás körül — ismét bizalmatlanságból — eddig még nagyon kevés rábizott köteleességeket s behajtja az egyenes adót, akkor ő is megkapja érte jutalmul — házi adóját, ha azonban az egyenes államadó akár minő okból nem folyik be, akkor ő sem kap háziadót, s lássa, hogy mit csinál tisztviselőivel s elvállalt kötelezettségeivel.

Az állam, ha egyenes adója nem folyik is be egész összegében, segít magán a közvetett adók jövedelmei vagy más források által, ugye a megyék rendelkezésére csak a házi adó áll, s ennek egészben vagy részben megtagadása által elvonatott töle minden forrás, melyből szükségét fedezhetné.

S e rendszabály azon felül, hogy lealázó, még igazságtalan is, mert a megyék székhelyein többnyire gyűjtő-pénztárak léteznek, e gyűjtő-pénztárakból nyerik minden hó 1-én háziadójuk kifizetését.

Már most hogy állapíthatja meg a gyűjtő-pénztárnok a hó 1-én, hogy a múlt hó utolsó napja estéjeig mennyi egyenes adó folyt be, vajjon beadta-e minden adóhivatal ez irányban pontosan jelentését, vagy ha azt nem tette, e miatt egy törvényhatóságtól megtagadtassék a szükségai s elvállalt kötelezettségei teljesítésére szükséges pénz. Vegyük például Arad megyét. E megyében van 6 adóhivatal hova az egyes községektől a beszedett adó beszállíttatik, vajjon e 6 adóhivatal, melyek közül 5 a központtól több mértföldnyi távolságra van, minden hó 1-jére bemutatja-e a gyűjtő-pénztárnak a kimutatást arról, hogy a hó utolsó napjáig mennyi egyenes adó fizettetett be.

Véleményem szerint ezt tennie teljes lehetetlenség.

De menjünk tovább. Ha a tényleg befolyt adó adja a kulcsot a törvényhatóságok részére kifizetendő házi adó mennyiségére nézve, akkor az adó tényleg a községi pénztárakba folyván be, azt kellene minden hó 1-jén tudni, mennyi egyenes adó folyt be az elmúlt hó utolsó napjáig a községeknél. Ez pedig, ha a lehetetlenségnek is lehet fokozata, például Arad megye 180 községénél még nagyobb lehetetlenség.

Valóban nem tudom, mit bámuljak inkább: azt e, hogy ily intézkedéssel célt akarhatunk érni, vagy hogy ilyet épen a magyar ember irányában kísérlesek meg,

kinek nemzeti jellemvonása, hogy a bizalom felemeli, bármely áldozatra képesíti, míg a bizalmatlanság eltávolítja s ellenséggé teszi.

Az adó behajtása körül a törvény nagyon csekély szerepet adott a törvényhatóságoknak.

Nem bizott bennük, hogy e feladatot hiven teljesítendik.

Az idő és tapasztalás részben megozafolta, részben igazolta e bizalmatlanságot.

S annyit teljes határozottsággal merrek állítani, hogy ha a törvény bizalommal ruházta volna e feladatot a törvényhatóságokra, e bizalom, ha nem rögtön is, de azóta már rég fényesen lett volna igazolva.

Mire való tehát folytatni e bizalmatlanság politikáját. Elég kárt tett az eddig is ott, hol a törvényben kifejezett mellőzés dacára, nem avatkozott be a törvényhatóság az adók behajtásába. — A népszerűtlen pénzügyi közegek s adóvégrehajzó biztosok sokszor többet ártottak, mint használtak az általuk képviselt ügynek.

Az adótörvények reformja küszöbön van, s én részemről e reform egy jelentékes részét a törvényhatóságok rendezésével együtt s ebben tartom csak megoldhatónak.

Erről legközelebb.

Tabajdi.

Horn Ede nyilatkozata.

Tegnap megjelent lapunkban tett ígéretünkhöz képest, meg kell lényegében ismertetnünk Horn Ede nek a „N. fr. Lloyd” vasárnapi számában megjelent nagy jelentőségű nyilatkozatát.

Horn néhány, saját személyére vonatkozó bevezető sorban kiemeli, hogy azon kifogás, mely szerint ő visszatértek nem ismeri eléggé hazánk viszonyait, csak annyiban bír alappal, a mennyiben ő hazánk közéleti fejlettségét sokkal hátramaradtabbnak találta, mint milyennek gondolta. Attér ezután pártjaink jellemzésére, amit kiváló fontossága, és találó élességénél fogva érdekesnek tartunk bővebben átvenni.

A kormány és a Deák-párttól következőleg nyilatkozik: Azon magasabb szabású conservatív szellem, mely az ország létét biztosítani, és a részére megszervezteték megőrizni törekednek, hiába keresük kormányunknál. Két alsóbb jelentőségű cél veszi mind jobban figyelmét és tevékenységét igénybe. Első sorban az áll előtte, hogy a jövő viszonyait fenntartsa Bécses, melyet nem lehet összehasonlítani a Lajthánúval, — és másodszor, hogy a kormány hatalmat minél erősebb tegye, mi szintén nem ugyanazonos azzal, hogy az ország legyen erős és hatalmas. A „jövő viszony” fenntarthatása érdekében kész a kormány újabb és újabb áldozatokat róni az országra, mint azt legközelebb a határvédelmi kérdésben tette; és függőben hagyja, mi végzetes következményeket vonhat maga után, — a legégetőbb kérdéseket, mint az önálló pénz- és hitelügyet.

Saját hatalmának erősítése érdekében pedig a kormány egyidejűleg a legértékesebb nemzeti hagyományokat és a kor elutasíthatlan követelményeit fogja lábbal tapodni; mint például az egyesülési és gyűlékezési jog, továbbá a municipiumok reformjára vonatkozó törvényjavaslatokban. E vakbuzgósággal ellentétben az igazságügy reformja chinai lassúsággal halad; nemcsak a magasabb, hanem a közép oktatásügy is, 3 év óta jelentékenyen hátramaradt; a népoktatás pedig csak teng azon néhány ezer forintnyi alamizsnából, melyet a kormány kegyelme juttat neki, míg a főváros szépítésére millióink vannak. A municipiumok reformjára és a szabad vallásgyakorlatra vonatkozólag beterjesztett törvényjavaslatok, lehet ugyanazon sorost fogják osztani, mint Rajner rémszülötte: az egyesülési és gyűlékezési jog gyakorolhatóságát illetőleg. Az ipar-törvény javaslat halálra dolgoztatott minden oldalról; az adóterhek nem kisebbnek, s semmi sem történt a népi adózási-képességének emelése végett stb.

Közviszonyaink e képe nem örvendetes, de fájdalom nagyon is hü. Magában a Deák-pártban is azok, kik nem elfogultak, beismerik, miszerint a közélet egyetlen ágában sem töltte be a kormány, s a vele szoros összeköttetésben álló majoritás azon reményeket, melyek 1867. tavaszán az egész országban tápláltattak, nem teljesítette a kötelezet, melyek az egészen kivételes viszonyok mellett a haza érdekei, a szabadság és haladás követelményeivel szemben rájuk hárultak. — Mindenütt fejletlenség, mely a legkisebb lákésre, a legnagyobb zavarba mehet át. . . És mindezt a kárpótulás a morális corruptiót, az értelmi tévkenység kialvását kell oly mérvben tapasztalunk, milyen nem volt 40 év óta Magyarországon, s mely felülről terjedve a hivatalnok-seregben

mind erősebben lábra kap. És még remény sincs, hogy mind ez javulni fog. A miniszterium szétforgácsoltatik, a házagok sajnálatos módon töltetnek be. A három legfontosabb tárca most legújabbban oly férfiakra bízott, kiknek teljes tudatlansága a rájuk akaratuk ellenére bízott reszortot illetőleg, még nagyobb tisztelőik által is elismertetik. . .

A Deák-párt nagy része az országgyűlésen, és azonkívül is belátja mindinkább, miszerint ily gazdálkodás mellett az ország fel nem virágozhatik, sőt a miniszteriumban is volnának e nézetnek képviselői. . .

Az ellenzék a helyzet e végzetességét eléggé tudja méltányolni. Megtesznek e táborban mindent, hogy a miniszteriumnak nyugta ne legyen a hazafiai támadásoktól, s hogy életét mind jobban megkészezték. Sokkal kevésbé értik azonban a miniszterium mulasztásait helyrehozni hibáit jóvátenni. Lépett-e fel a baloldal elfogadható ellenjavaslatokkal az igazság és oktatásügy, a municipiumok reformja, az iparszakadás, vagy az egyesületi és gyűlékezési jogra vonatkozó miniszteri törvényjavaslatokkal szemben? Mit tett a közlekedés, a hitel és pénzügy érdekében? stb.

A felelet mindezen kérdésekre fájdalommal könnyen történhetik. Sehol sem akadunk valamire, mi az ellenzék egyszerű feladatával arányban állna.

Nem az itt a hiba, mintha az ellenzék keblében nem volnának oly férfiak, kik képesek feladatuk magaslására emelkedni, de ezek tevékenységét megbénítja a pártfegyelem.

A baloldal zöme az ellenzék szerepét úgy fogja fel, mintha egyéb teendőjük nem is volna, mint mindig és mindenben opponálni. Ennek lehet értelme másutt, hol a közélet ki van fejlődve, de nem nálunk, hol minden téren még teremteni kell, s hol egyik párt sem szorítkozhatik arra, hogy másokat a cselekvésben gátoljon. Ily nton az ellenzék hatása egészen megsemmisül, vagy legjobban esetben parlagon marad.

Ezen sajátos helyzet főhője a baloldal zömének összeháttasításán rejlik. Hála túlt választási törvényeinknek, és az eleterős választási ki-csapongásnak, a pénz, a bor, a családi összeköttetések és a helyi érdekek játszanak a választásoknál mérvadó szerepet. Csoda-e tehát, ha a táblalabiró-politika, a nemzeti színnel kendőzött czopf a baloldal keblében, mely állítólag par excellence a haladás felé tör, keletlenül nagyobb tért foglal el, és ha értelmi korlátozottsága által a jobb belátást is beárnyalja, és szellemi tunyaságával a többieket is megbénítja?

A nép érzi, hogy a baloldal munkásságának pozitív eredménye messze elmarad azon várakozásoktól, melyeket a mult évi választásoknál történt gyarapodása iránta mindenütt keltett. A kormány azóta hibát hibára halmozott, sokat vesztett népszerűségéből anélkül, hogy a baloldal tekintélye és jelentősége emelkedett volna; — ép ellenkezőleg. A legkézzelfoghatóbb bizonyítékokat adják erről azon vereségek, melyeket a baloldal 1869-ik év tavaszán, több aselött ellenzéki kerületben szenvedett, — továbbá azon csekély befolyás, melyet a baloldal a központból, még azon kerületekre is, hol az ellenzéki szellem felkeltette magát, gyakorolhat. A mult évben tanusított bizalom és lelkesülés tetemesen meghűlt, mert az országgyűlési baloldal működése nem volt képes e szent tűznek tápot adni.

Némely lapok szemére vetik a baloldalnak: hogy törekvései főzölje a minisztereket megbuktatni s azok helyét elfoglalni. Ha legalább e szemrehányás indokolva volna lennők a baloldal is, az ország is csak örülhetne. Egy jolszervezett parlament ellenzék létezési joga épen a b b n rejlik, hogy képesek legyenek érezze magát, más rendszert életbeléptetni, s a jelen rosszat egy jobbal pótolhatni. Ily esetben nem csak joga van az oppositiónak, de szent köteleességé is válik, minden loyális és törvényes eszközzel oda hatni, hogy az ország ügyeinek vezetését kezébe kerítse; akkor szüntelenül ezen változás előidézésére az állam-kormányzatban, kell munkálkodnia s annak keresztülvitelére, mielőtt az parlamentáris uton lehetségesé válik, folyton készen kell lennie. Erre az utóbbi hónapokban a cis- és transiljháni választások nem egyszer alkalmat szolgáltatottak; sőt a kormányváltozás lehetősége mintegy állandósítva van az Andrássy kormány darabonkénti szétmálása s a Deák-pártban néhány hónap óta mind jobban nyilatkozó szakadás által. De a baloldal ily esemény bekövetkezésétől jobban látszik félni, mint ellenfeleit. Nem akarja a kormányt megbuktatni; nem akarja annak helyét elfoglalni.

De mint akarhatná is ezt tenni! Fogva a negatív circulus vitiózusába, egyedül a 67-ki kiegyezkedés ostromlása képezi ellenzékük magvát. A kiegyezkedés sok sajnálatraméltót foglal magában; úgy szólva, minden párt értelmes férfiai már megegyeznek abban, hogy a kiegyezkedési mű lényeges módosításokat szükségel. De vajjon az ellenzék, ha ma kormányra jutna, azonnal a 67-diki kiegyezkedés eltörlésével kezdené működését? Azt kellene tennie, hogy következetes le-

gyen; mindamellett érzi, hogy azt nem tenné. Ezen ellentmondás békéje és egy pártot „lehetlenné” teszi. Ez által a baloldali akadályozva van, még ott is, hol lehetne a kiegyezkedés némely hítrányait enyhíteni. Hogy csak egyet említsünk: az ellenzék visszavonulása a delegatio munkálatairól, az országgyűlési többségnek ott korlátlan hatáskört enged, s ezt leginkább szegény hazánk sanyol meg, erején felül szaporítottván ott a hadügyi költségek.

Nyilatkozata további folyamában főlegliten Horn, hogy a nemzetiségi elem is gátolja az ellenzék reform-tevékenységét s hogy a nemzetiségek irányában is szabadabb politikát kell követni, — így folytatja:

Elhibázott cselekvés vagy teljes téletlenség az egyik, meddő negatív vagy langy törekvés a másik oldalon: ez jelenleg a prokrustes ágy, melybe a mostani párt-csoportosulás az országot beleszorítja. Mint lehessen itt komoly előhaladásra gondolni? Lehet-e ily viszonyok mellett csodálkozni hogy Magyarország relatív emancipációja óta, még egyetlen figyelemre méltó reform sem vitetett keresztül; hogy viszonyaink chaotikus zavarai mind ijesztőbb lesz; hogy politikai s társadalmi szabadságunk, vallásügyi kérdéseink, közoktatásügyünk, törvénykezésünk s közigazgatásunk, iparunk, valamint pénz- és hitelügyünk vagy közlekedési eszközeinket illetőleg — legálább is! — bökáig még a középkorban vagyunk; hogy Magyarország európaizálása, a modern államok színvonalára emelése, elvitáztatlan gazdag anyagi s szellemi kincseink értékesítése, csak csigaléptekkel halad előre?

Nagyon ideje már, hogy e szomorú állapotnak véget vessünk, s megkezdőztetett erőfolyel, a legutóbbi három év súlyos mulasztásait helyrehozzuk.

En szilárdul hiszek Magyarország jövőjében. Én hiszem, hogy Magyarország nagy és fényes pályafutásra van hivatva; szerepe, bizonyos körülmények között, (melyek ép úgy már holnap, mint a következő évtizedben bekövetkezhetnek) európai, világtörténelmivé alakulhat. Sőt mi több: én meg vagyok győződve, hogy ha ezen könnyen kitálálható körülmények beállnak, Magyarország nem is játszhata alárendelt szerepet; Magyarország akkor óriásilag kell növekedni, vagy elmerülni. De Magyarország jövője rendes vagy rendkívüli viszonyok közt, attól van föltételezve, hogy egy nap, egy óra elvesztegetése nélkül, minden erőnkkel megfesszük, hogy minden oldalról és radikális reformokkal azt az újkor művelődési fokára emelni. Magyarország jövője, politikai szélesedése vagy a viharral szemben, attól függ, hogy a leghatározottabb liberalizmus által, főleg a nemzetiségi kérdésben, nemcsak belül szilárdítsa meg magát rendíthetetlenül, de Magyarország jelenje s jövője érdekében, kifelé is; nevezetesen közvetlen környezetében, komoly bizalmat kell ébresztenie s teljes vonzerőt kifejtenie.

Mindez csupán egy uton érhető el. A pártok jobbainak, a valódi hazafias és valóban szabadelvű elemeknek minden pártból, a cselekvés politikájára kell fölcsozódniok, a megszokott pártfegyelem kötelekein okvetlenül tágitni kell, hogy ama férfiak, egyelőre mellőzve az őket elválasztó ügyeket, tehetőségeiket, befolyásukat s eszközeiket arra egyesítsék, miszerint a becsületesség, a határozott szabadelvűség s minden irányban haladást érvényre emeljék. Csak így menthető meg Magyarország jelenlegi marasmusából, csak így szüntethető meg azon végetes terméketlenség, mely ma átokként mindkét párt törekvésére nehezedik, csak ezen az ösvényen juthat Magyarország ama sikeres jelenhez, mely az adott viszonyok közt elérhető, s előkészülhet egy jobb helyzetre, melyet talán már a legközelebbi jövő számára hoz.

S ez volna, hogy a legrövidebben kifejezzük: egy általános cselekvési reformpárt képezése, mely a parlamentben egy balközép által lenne képviselve.

Végül Horn kijelenti, hogy a „N. Lloyd” cenzural és program alapján fog működni, s menten minden pártköteléktől, az igazság, haladás és legfőszintén szabadelvűségért fog küzdeni.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 30.

(P—y.) A képviselőháznak ma tartott ülésében amint Szilágyi József újonnan kinevezett kereskedelmi miniszter a terembe belépett, élénk éjenzéssel fogadtattott, és pedig nem csak a jobb-, hanem a baloldali részéről is, ami mindenesetre mutatja, hogy az új miniszter közkedveltségű egyéniség.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Széll Kálmán előadó, olvasta a pénzügyi bizottság jelentését azon törvényjavaslatról, melynél fogva új hittel fog nyitlatni az igazságügyminiszter számára, hogy a megszorított föllebbviteli bírósági személyzet évdjia fedeztethessék.

Olvasa továbbá a pénzügyi bizottságnak egy másik jelentését is a Ferencz-csatorna kiépítésére vonatkozólag.

Szögyényi László, szintén mint előadó, a központi bizottság részéről tett jelenést az alföld-fiumei vasutnak észék-sziszek-károlyvári vonalának kiépítéséről.

Mind ezek ki fognak nyomtatni s annak idején tárgyalatni.

Meg kell egyébiránt még az utóbbi jelentésre jegyeznem, hogy a 2-dik osztály külön véleményét adott be, de nem magára a vasutra nézve, hanem, hogy hagyja meg határozatilag a ház, hogy midőn fontosabb vasuti törvényjavaslatok tárgyalatnak a központi bizottságban, ily esetekben szakértők is hallgattassanak ki.

A napirendre térvén át a ház, olvastattott a munkács-sztry-lembergi, és az eperjes-tarnowi vasutaknak Magyarországon átvonuló részére vonatkozó törvényjavaslatát, melyet Bujanovics Sándor, mint a központi bizottság előadója, elfogadás végett ajánlott.

Zsedényi Ede nem tartja helyesnek, hogy az említett vasuti vonalak kiépítésére nézve törvény állapítsák meg, anélkül, hogy a költségvetés is be volna mutatva. Általánosságban ellenzi azt is, hogy az állam kezdje meg az építkezést, mert ez ismét az állam-garantia növekedésére vezetne, amit szónok hite szerint, még több vasutara, mint eddig történt, kiterjeszteni nem tartana tanácsosnak. A benyújtott és tárgyalás alá vett törvényjavaslatl szemben tehát határozati javaslatot nyújt be, mely is a következő:

„Tekintve, hogy a vasuti költségeknek még folyóvá tett összegéről a törvényhozás más vasutak számára már is rendelkezett, s e tekintetben egy ideig ezen kölcsön viszonyai még változni nem fognak, aminek fogva tehát a munkács-sztryi és eperjes-tarnowi vasutak kiépítésének állam-költségen megkezdése igen nagy nehézségekkel járna; — tekintve, hogy ezen építés az előleges költségvetésnek megállapítása nélkül fogamatba úgy sem vétethetnek; — s tekintve, hogy a kérdéses vasutaknak engedélyezés után leendő kiépítése iránt versenyző csőd hirdete nem volt, s az engedélyezési tárgyalás sem indított meg; mindezeknél fogva mondja ki határozatilag a ház, mikép a miniszterium felhatalmaztatik, hogy a munkács-sztryi és eperjes-tarnowi vasutaknak kamatbiztosítás mellett, engedélyezés után leendő kiadására céljából, az engedélyezési tárgyalást megindíthassa, s a kötetendő egyezséget megvizsgálás és jóváhagyás végett a törvényhozás elé terjeszse.

Zsedényinek eme határozati javaslata mindjárt első felolvasáskor, a ház nagy többségének tetszését nyerte ki, miért is azonnal látható volt, hogy el fog fogadtatni. Felszólalás azonban több történt.

Először is

Wahrmann Mór röviden megjegyzé, mikép ideje volna már most, hogy a vasutak építé-

sének kérdéseben óvatosabbak legyünk. E nézetnél fogva szívből üdvözli Zsedényi határozati javaslatát, s teljes értelmében magáévá teszi.

Hollán Ernő nem fogadtatja el a határozat javaslatot. Igaz, hogy nem tér ez el a kormány szándékától, de indokai által ellentétbe helyezi magát a kormány álláspontjával.

Utal egy szomszéd államra, mely Lengyelországot és Galiciát vasuti hálózattal vette körül, mely világosan egy külvé ellenséges támadás visszaverésére van szánva; e vasuti hálózat oly stratégiai hálózatot képez, melynek ellensúlyáról még némi áldozattal sem szabad visszaretennünk. Miután szónok hiszi, hogy nem lehet senkinek érdekében megtagadni azt, mit az állam biztonsága követel: tehát hiszi azt is, mikép a tárgyalás alá vett törvényjavaslatlól sem fogják a képviselők beleegyezésüket megvonni.

Wodjaner Béla elismeri mindkét vonal fontosságát hadászati tekintetben, s nincs is ellenük, de a kiviteli módokra néze igen csúszásrúnak tartja Zsedényi hat. javaslatát, azért ezt pártolja.

Csernátorny Lajos szintén a határozati javaslat mellett szólalván fel, megemlíti, mikép legnagyobb hasznót hajtott az országnak a pénzügyminiszter utolsó beszéde, melyben a pénzügyek állását előadta; így óhajtott volna, hogy a közlekedési miniszter is, melótt visszavonult, egy ily beszédet tartott volna, melyben fejezte volna ki, hogy az eddigi rendszerről már most szakítani kell, s az új elvek alkalmazását várja utódjától, amit már igen sokan a jobboldali képviselők közül is óhajtanak.

Roszálja szónok azt is, hogy a muszkával fenyegetnek, s rosálja azt is, hogy minduntalan mondatik, mikép ez vagy ama képviselő vidékének vagy éppen saját magának érdekében pártol valamely vasutat; sőt — mint hallotta — még helytelenebben találja azt, ha mondatik, hogy valaki a képviselők közül oly vasuti törvényjavaslat előadójává választatik, mely vasut kiépítési társulatának tagja. Ezeket nem hallgathatván el, többiben a Zsedényi határozati javaslatához járul.

Bujanovics Sándor előadó az előtte szólónak utóbbi megjegyzését magára vévén, kijelenti, hogy a két vasuti consortium még nem is alakult meg, semmikép sem lehet tehát tagja oly consortiumnak, mely nem létezik.

Ghiicz Kálmán megrója az eddigi engedélyezéseket, s rosálja azt, hogy a törvényhozás a szóban levő törvényjavaslatl által előre megkötetni szándékolatik, midőn a költségvetés elősincs terjesztve. Az ily előleges határozatok — mondja szónok — már sok milliót vittek el, s ily előleges határozat lenne a jelen törvényjavaslat. Nem pártolhatja tehát, hanem hozzájárul Zsedényi hat. javaslatához.

Gorove István közlekedési miniszter közvetve felszólítottnak érzi magát egyike által az eddig szólott képviselőknek (Csernátorny által), hogy vajon mily elveket fog követni az általa e napokban átvett miniszterium ügykezelése körül. Hogy mely politikát fog követni, ezt most még teljes lehetetlen a hivatali átvételekor szabatosan körvonalozni; hanem annyit mondhat, hogy akkép kíván eljárni, hogy minden intézkedés tisztán átlátható legyen, s hogy ha a ház kívánni fogja, hogy a kormány a vasutak építését ne kezdje meg országos költségen, hanem engedélyezés után, az ily határozat előtt is meg fog hajolni.

Tisza Kálmán a miniszter eme felszólalását ama tekintetben öröndetesnek találja, a mennyiben magában foglalja kijelentését annak, hogy sok másképp fog történni, mint eddig.

Mi a törvényjavaslatot illeti, ennek mellőzésével Zsedényi Ede hat. javaslatára szavaz, de óhajtaná, ehhez hozzávetetni még azt, hogy Bártfa város kérvénye is figyelembe vétessék. (Helyeslés.)

Ludvigh János, Ivánka Imre és Si-

monyi Ernő, szintén a hat. javaslat mellett szólalnak fel, s ez utóbbi különösen jelenti, mikép reméli, hogy Hollán Ernő nem mint államtitkár, hanem mint képviselő szólott előbb az orosz birodalom viszonyáról, mert mint magasabb statushivatalnok egy hatalmasságról, melylyel békeben élünk, úgy nem nyilatkozhatott.

Hollán Ernő erre kijelenti, hogy az orosz államnak nem viszonyairól, sem pedig szándékairól nem beszél, hanem tényállást emített fel csak, mely tagadhatlan.

Zsedényi Ede nem helyeselheti, hogy oly gyakran emlegetik az orosz: majd úgy járhatnak vele, mint az egykori gyermek, ki szintén igen gyakran kiáltott „farkas-t”, míg végre aztán, mikor a farkas csakugyan jött, akkor kiáltásainak nem hitt már senki. (Helyeslés.)

Miután az előadó (Bujanovics Sándor) még megjegyezte, hogy akár a törvény-, akár a határozati javaslat fogadtatik el, a cél minden esetre el lesz érve, szavazás után a törvényjavaslat mellőztetett, s majdnem egyhangulag fogadtattott el Zsedényi hat. javaslatát, Várady Gábor és Tisza Kálmán csekély módosítványainak hozzátételével.

A napirend második és harmadik tárgya két novelláris törvényjavaslat volt, mely mindkettő némi módosítványt ajánl egy-egy létező törvényen. Az egyik az 1868. évi 45-dik t. cz. 2-dik §-a b) pontjának módosítását kívánja akkép, hogy a magyar keleti vasut maros vásárhelyi szárnyvonal ne Gerendés, mint a törvény rendeli, hanem Székely-Kocsárdnál induljon ki.

E törvényjavaslat tárgyalása alkalmával Tisza Kálmán hosszu beszédben kívánta, hogy Torda város a vonalból ki ne hagyassék, mint hallott valamit rebesgetni, hanem tartassék meg a törvény ebbeli rendelete, hogy a pálya Torda felé vezettessék.

Ez külön indítvány lévén, külön fogadtatgatni, a törvényjavaslat pedig elfogadtattott.

A harmadik tárgyat az 1868. 49 d. k. t. cz. 1-ső §-a d) pontjának módosítása képezte, hogy t. i. a magyar északi vasut Salgó-Tarjánától ne Besztercebányára, hanem Kőrmöcs felé vezettessék Ruikának.

Ez ellen hosszasan szólott paulini Tóth Vilmos, minthogy ez intézkedés által, szerinte a vonal hosszabb, s a legyőzendő technikai nehézségek nagyobbak lennének. Kívánta tehát a már megalkotott törvényt megtartását.

Többen is lévén még szözlásra felirva, mint hogy délutáni 3/4 óra volt már, a tárgyalás folytatása holnapra halasztatott.

Az országgyűlési baloldali kör

véleménye a köztörvényhatóságok és községek rendezéséről előterjesztett törvényjavaslatok tárgyában.

(Folytatás.)

A legfőbb elvek, melyek a mondottakhoz képest megállítandók lennének, a következők:

1) Annak eldöntésénél: mely városok képezzenek külön törvényhatóságot, nem a kir. városi privilegium, hanem az szolgáljon irányadóul, hogy mely városok vannak népességök számánál, anyagi és szellemi fejlettségükénél fogva oly helyzetben, hogy a törvényhatósági jogoknak és kötelezettségeknek megfelelni tudjanak.

Az, hogy név szerint, mely városok lesznek ezek, magoknak a városoknak és az eddig ily joggal nem bírt városokra nézve azon megyéknek is meghallgatása után, melyeknek területén fekszenek, a törvényhozás által meghatározandó; és minden későbbi változás is ily módon eszközölendő.

Törvényhatósági jogától egy várost sem lehet megfosztani, mely azzal bírt, s mely az ezen jogátvezetett járó kötelezettségek teljesítésére képesítve van.

A közjogi helyzetre, — jelesen a központi körmánnyal a közigazgatásból folyó viszonyra

TÁRCZA.

BOLSKY LADISLAS kalandja.

— Regény. —

Írta: Viktor Cherbuliez.

(Folytatás.)

XV.

Özinte lelkesedésem megnyerő számomra a sziveket. Körülvettek és velem kezét szorítottak. Egyszerre mindnyájan remegni kezdének. A Krisztus-kép, mely a fára szegve volt, onnan elvált; a kereszt függve maradt, de a kép tompa morajjal a földre esett. Válasz volt-e az fogadásomra, vagy Istennek néma visszautasítása, kihez eskümet intéztem? Percziz rémülés uralkodott; azonnal a feszület felé rohantam, és azt a földről felverém, kiáltam: Nem látjátok önök, hogy a Krisztus-kép elvált keresztjétől, nekünk jelentendő, hogy kevés idő múlva a nemzetek keresztrefeszítetjé élve fog leszállni fájáról?

A kedvező magyarázat, melyet e különös eseménynek adék, örömmel fogadtattott; a vesztély a legerősb lelkeket babonahiűtökké teszi. Mindenkik ajkhoz szorítá a feszületet, mire egymásnak a beke csökját adtuk, kiáltván: Dícsőség Istennek! az üdvözítő feltámadt.

Ah! miért nem haltam meg abban a perczen! A tulvilágba mentem volna anélkül, hogy itt magamat bontalannak éreztem volna. Szivemben egy paradicsom kezdett keletkezni.

XVI.

Eddig a világ nyitva állott előttem; minden sikerült kívánságom szerint. Bennem két ember volt képviselve. Az egyik, a katolikus, szerencsét az isteni gondviselésnek tulajdonítá; a másik, a játékos, örömmel érte, hogy a szerencsére akadt, és hogy némileg a véletlen is kezemre játszik. Szellemem értette ezen ellentétet összhangzásba hozni. De a gondviselés vagy a szerencse belefáradtak és titkos összejövevünk után egy észatlanságot követek el, melylyel szerencsétlenségem kezdődött. Kárhoztasson bárki! a viszonyok erősbbeek valának mint akaratom.

Egy este a rendőrségi főnökhöz menék, öt

beretválni. Rosz hangulatban találtam, mormogott és fogát csikorgatá, mint egy dühös eb. Neje éppen akkor lépett be, midőn beretvártam megfentem.

— Bebürtönöztünk a vén szatyrok közül néhányat, kiáltá a főnök orosz nyelven.

A beszélgetés folyamában megtudtam, hogy azon vénszatyrok alatt, néhány lengyel hölgyet értett, kik merészeltek feketébe öltözve, az utcákon megjelenni. Akkoriban a gyász lázadást jelentett; a rendőrség megtiltá azt a politikai tüntetés czíme alatt. Francia nyelven elpanaszlá nekem, hogy a lengyel nők rosz faj, vésóságos gyújtogatónők, kik féljelek agyvelejét elbolondítják. — Áldottak azon nők, kiáltá, kik csak háztartásuk kormányzásával foglalkoznak; áldottak azon nők is, kiknél a cziczoma a főfoglalkozás; de a lengyel nők!... Azok csak roszra gondolnak; női ruhába öltözött ördögök. Szalagjaik összeeszküdnek; kalapjuk kötőszalagjai mindig találunk valami czelszöveget; és nincs egy is, kiknek chignonjában egy forradalom ne tanyázná.

Tréfásan feleltem, hogy valamennyi ország női kormányozhatlanok, és igekeztem a dühös ebet lecsendesíteni.

A következő nap egy vasárnap volt, Pudel a délutánra nekem szabadságot adott. Az előtte való napon történt bebörtönöztetések felingerlék a kedélyeket. Reggel óta bizonyos mozgalom terjeszkedett a városban. Az arczokom komolyságot, a tekintetekben gondolkodást lehetett észrevenni. Ez azon napoknak egyike volt, melyek a többi-ekhez nem hasonlítanak: a légben egy eszmét érezhetni, és ezen ragadós eszme magával ragadja a legellentétebb szellemeket.

Az egymás mellett elmenők nem haladtak tovább, hanem megálltak, egymással beszélni; némelyek a szokottnál hangosabban, mások halkabban beszéltek. Csoportok képződtek a kutak és keresztutczák mellett; és midőn valami gyanus alakot közeledni láttak, elszéledtek.

Mihelyt szabad voltam, kimenék; kezeimmel zsebeimben, mint egy mulya, bámsz szemekkel néztem meg mindent.

A nagy tér felé vevém utamat, hol nagy bajjal keresztülhalhattam. Egy roppant nagy néptömeg volt itt egybegyűlve. Ezen tér, melynek közepét nagy kökereszt és első Pálnak szobra foglalja el, egyenközü négyeszőgét képez,

mely egyik oldalról egy tűzeri laktanyával határos, a másiktól egy fogházal és a tartomány helytartójának palotájával.

Nem merem senkit kérdezni, de a jobbról és balról ejtett szavakból megtudám, hogy a város előkelőiből összehíllított követség a kormányzóhoz ment, öt megkérdendő, hogy a foglyi nőket bocsássa szabadon. A kormányzó visszautasítá kérelmüket; és a Varsóból kapott utasítások közül egyet idézvén, oktatódni mondá: Uram, legyeketek okosak; nőiteknek prédikáljátok az esszésséget, a többit pedig biztátok a császárra és miniszterekre. A követség visszavonult; de melótt a tagok elszéledtek volna, a palotától néhány lépésnyire megálltak, tanácskozándók. Lassanként növekedett a gyülekezet; egy óra múlva az egész tér fegyvertelen és mozdulatlan néppel volt borítva, mely nem tudni, mire várt. Az arczok nem voltak sem kihívók sem fenyegetők; a nők és gyermekek nagy számmal voltak képviselve. Halkan beszélgettek; ezen sokaságban a gondolatok és tekintetek, fájdalom és reményesség titkos cseréje történt. Néhány nő a kereszt lábaihoz térdelt és imádkozott. A laktanya előtt néhány tűzeri keresztetbetet karokkal pápálgatva bánt.

Egyszerre valami zaj hallatszott; zsebkendőket lebegtettek, és az ég felé néztek; magam is föl felemeltem tekintetemet. Egy léggömb lebegett felségem fejeink fölött, melyen roppant nagy betűkkel következő felírás volt olvasható: „Lengyelhon nem halt meg.” Ugy tetszett nekem, mintha ezen hazaifas léggömb egy élő és gondolkodó lény lenne, és sorsa iránt érdekkel viseltettem. Egy perciz a legnagyobb vesztély közt forgott. Kezdetben forogólvá leereszkedék, mintha a kökeresztre akart volna hullni, végre megragadá őt egy moszkvai ravasz forgószél, mely őt a kormányzó hótéle felé hajtá. Ott a háztétől alakain azonnal rendőrségi katonák jelentek meg, felfegyverkezve rudakkal és horgokkal; a nyilvános csend ezen sértő zavaróját megragadni készület; de azon pillanatban magával ragadá azt hirtelen ismét egy jó lengyel szél, s az ég felé emelkedett az, az elánuit rendőrséggel mintegy diczolni akarván. A tér minden oldaláról roppant taps keletkezett, mely hurrah-kiáltások által kísértetett.

Ezen közbejött eset, balsors és tapsok felbő-

(Folytatás következik.)

néve a városi és megyei stb. hatóságoknak egyenlő jogkörrel kell bírniok.

Mindenik a törvényes felsőbb felügyelet alatt áll.

A városok belső szervezetének nem szükséges és önzérűen nem is lehet a megyék, székek, stb. belső szervezetével egyenlőnek lennie; s e tekintetben a városi törvényhatóságokra nézve az 1848. évi 23. t. cz. rendelkezése érvényben hagyandó. Ezen törvény hiányai külön törvény által fognak pótolatni, a mely törvényben lesz meghatározva az is, hogy a törvényes felsőbb felügyelet a városokat illetőleg mi módon gyakoroltassék?

Addig is azonban, míg ezen további intézkedések megtörténnek, a bizottmányok és a tisztviselők újra választása megtartásáig a városi törvényhatóságokban ugyanakkor, midőn ez a jelen törvény értelmében a megyék, stb. ben eszközöltetni fog, a törvénynek engedélyeznie kell.

2) Az egész törvényen azon elven kell kelesztül vonulnia, hogy a törvényhatóság vezetői a közigazgatást saját szervei által és a kormányt csak az ellenőrzés illeti.

Természetes kifolyása ennek, hogy a kormány nem közvetlenül a tisztvi-előkkel, hanem a törvényhatósággal s azokkal csakis ennek útján rendelkezik.

Beavatkozni hivatalból — az adókérdésnél kijelölendő esetek kivételével — csak azon esetben lehet, ha törvénysértést lát a törvényhatóság határozataiban vagy statutumaiban, de sem ekkor, sem más esetben nem utasíthatja a tisztviselőt arra, hogy valamit tegyen vagy ne tegyen, hanem rendeleteit magához a törvényhatósághoz kell intéznie.

Egyesek vagy községek panaszára is lehet azonkívül beavatkozni, ha a közigazgatás törvényes jogkörében mozgó intézkedések önzérűen vagy méltánytalan volta képezi a panasz tárgyát; azonban a beavatkozás ez esetben is egyedül maga a törvényhatóság útján érvényesíthető.

Azon esetekben, midőn a törvény megsértéséről van szó: a sérelem orvoslását és a netalán okozott kár megtérítését az egyesek, községek és az államnak egyaránt a rendes törvényszékek előtt kell szorgalmazniok.

3-szor. Hogy e miatt a közigazgatás gyorsasága és folytonossága ne szorvedjen: a törvényhatóságok közgyűlései saját tagjaikból az alábbiak szerint néhány tagot választanak, és ezek, — az ugyan csak alább megnevezendő tisztviselőkkel együtt — képezik a kis gyűlést, mely az alispán elnökelete alatt a közigazgatás közvetlen vezetését a közgyűlés iránti felelősség mellett eszközözi.

A közigazgatás rendes keretében mozgó felsőbb törvényes rendeleteket, részint az alispán maga, részint a kisgyűlés végrehajthatja: de minden intézkedésről jelentést tartozik tenni a közgyűlésnek és az iránti felelősség alól semminemű miniszteri rendelet föl nem oldozhatja.

Oly felsőbb rendelkezések pedig, melyek ezen körön kívül esnek, vagy a melyek iránt az alispánnak, akár kis gyűlésnek a közlésrűség vagy épen a törvényesség szempontjából aggályai vannak, végrehajtás előtt okvetlenül — szükséges esetekben rendkívülieg is összehívandó — közgyűlés elébe terjesztendők.

Rendkívüli közgyűlés a főispán, az alispán, a kisgyűlés, egy a bizottmány tagjai egy tizedrészenek kívánságára mindig összehívandó.

4-szer. A házi adót illetőleg, annak a törvényesen megállapított egyenes adó kulcsa szerint meghatározása, kivétele és beszedése iránt addig is, míg az államadók behajtása iránti eljárási de-centralizáció és a jözan takarékoság elvei szerint törvényhozásilag szabályozva, s ennek irányában teendő is megállapítva lesznek, a törvényhatóság intézkedik.

Míg ez bekövetkeznék, jogában áll a házi adó beszedését ugyanazon szervek által is eszközölni, a melyek az államadó beszedésére hivatalok, mely esetben azok a megye háziadóját időszakonként egész mennyiségében a megye pénztárába átszolgáltatni tartoznak.

A háziadóra vonatkozólag a kormány az adó-alapját képviselő egy tizedének panaszja esetén kívül, hivatalból következő esetekben avatkozhatik be:

a) ha egy törvényhatóság, mely az államadónak több mint 30 kamatjával van hátralekban, saját költségvetését felsemli.

b) ha valamely törvényhatóság tulságos takarékoságból vagy bármely más okon nem gondoskodik mindazon költségek fedezéséről, melyeket a törvény értelmében teljesíteni köteles.

Ezen esetekben is úgy az egyesek panaszra folytatói intézkedés, mint az adónak előző évi mérvére szállítása, valamint a figyelembe nem vett köteleességek figyelembe vétele iránti rendelkezés magához a törvényhatósághoz intézendő; annak előadott indokai különösen az a) pont esetében a közigazgatás rendkívüli szükségleteire alapított igazolása, figyelembe veendőik.

Egyes adókötelezettségeknek az egyéni kivétel helytelensége, az ez uton rajtok elkövetett igazságtalan vagy törvénytelen iránti panasz, a mennyiben az a törvényhatóság kebelében el nem igazíthatók, törvényszéki eldöntésre utasítandó.

Magától értetlik, hogy ha a háziadó életbe lép, az államadónak annnyival lejobb kell szállítania, a mennyi abból eddig az önkormányzat körbe tartozó közigazgatási költségk fedezésére fordítottat.

Az ingatlan vagyon szerzése vagy elidegenítése kérdésében, valamint oly kérdésekben, melyek az ingatlan vagyonok és általában minden törvényhatósági célokra fordított, vagy törvényhatóságokat kepező városokban községileg kezelt, vagy más hason czélra szolgáló javadalmaknak kezelése vagy bérbeadás iránt felmerülnek, a kormánynak beavatkozni csak akkor lehet, ha nála az érdekelt részről a törvényhatóság intézkedése ellen panasz emeltetik.

A jelen pontban foglaltak állanak a külön törvényhatóságok nem kepező községek és a törvényhatóságok közötti viszonyra nézve is.

Minden oly esetben, midőn a fennebbi két pontban említett fekvő vagyonnak vagy más ily javadalomnak jogi természetéről, vagy tulajdon

jogáról van szó, az elhatározás a rendes törvény útjára a rendes törvényszékekre tartozván.

5-szor. A törvényhatóságok a kormány törvényes rendeleteit végrehajtani kötelesek, szabadságukban áll azonban a kormány bármely rendesele ellen — ha csak külön törvény egyes esetek nézve másképen nem intézkedik — végrehajtás előtt egyeztetni.

Ezen felül azon esetben, ha a törvényhatóság valamely rendeletet törvénytelennek tart, jogában áll végrehajtás előtt másodszor is felírni; és ha a kormány a rendeletnek végrehajtásához akkor is ragaszkodik, a törvényesség kérdését az államtörvényszék dönti el; mely a képviselőház által e czélra kijelölt tagokból alakíttatik.

Ha ezen törvényszék a rendeletet törvényesnek állapítja meg, az föltétlenül végrehajtható; ha pedig törvénytelennek nyilvánítja, végrehajtását a kormány nem követelheti.

Ha oly rendelet, mely ellen a törvényhatóság végrehajtás előtt másodszor is felír, az államtörvényszék által törvényesnek mondatik ki, a második felírás miatt akár az államnak, akár egyesek, testületek vagy községeknek netalán okozott károkért a bizottmány azon tagjai, kik a végrehajtás mellőzésével a második felírásra szavaztak, felelősséggel tartoznak.

Hogy ezen felelősség gyakorlatilag érvényesíthető legyen, a végrehajtás előtti második felírás felett mindig személyes szavazásnak van helye.

Ily esetekre vonatkozólag a gyorsaság tekintetéből szükséges rendkívüli közgyűlések tartása s azok határideje és más hasonlók iránt a törvényben okvetlenül intézkedni kell.

Ezenben azon esetekről, midőn az állam fennállásának, biztonságának és nyugalmanak érdekében a kormány, törvény által megszabott hatáskörén túl, a törvények felfüggesztésével is rendelkezni van jogosítva, sőt kötelezve: az intézkedésre nem ezen, az államélet rendes folyamára vonatkozó törvény van és lehet hivatva.

6) A törvényhatóságok minden fennálló jogai egyébiránt fentartandók a nélkül, hogy azokat egyenként elsorolni kellene, sőt, hogy a kérvényezési jog nagyobb hatályu legyen, állapításuk meg, hogy a törvényhatóságok kérvényei az országgyűlésen más kérvényektől elkülönítve bizottságilag külön tárgyalassanak; és a bizottság véleményével és annak indokaival együtt, országgyűlési tárgyalás előtt kinyomtatva, a házban szótőztassanak.

Az igazságszolgáltatás körüli jogaik az 1869-ik törvénycikk által csak most lévén eltörölve, nem lehet kilátás arra, hogy az azon törvény életbelépte után szerzendő tapasztalatok előtt e tekintetben változtatás történjék; a rendőri ügyek azonban, valamint a büntügyi vizsgálatok, az ítéletek végrehajtása, ugyazintén bizonyos polgári peres ügyek elintézése, a törvényhatóságok illető tisztviselőire is bízandók.

Természetes, hogy a törvényszékeknek ezekre vonatkozó felszólításait a tisztviselők azonnal teljesíteni tartoznak, miként ez eddig is, jelenen a váltóügyekben köteleességük volt.

7-szer. A megyét stb. képviseli, s a megyei hatóságot gyakorolja a bizottmány, mely tisztán és egyedül választott tagokból alakítandó.

Az illető megye, szék, stb. alakítja saját kebelében a választó köröket, melyekben mindazok, kik valamely községben községi adót fizetnek, egyenes választás útján választják meg a bizottmányt azon körre eső tagját, vagy tagjait.

Arra nézve, hogy ki választandó bizottmányi taggá, statisztikai adatok alapján oly qualificatiót kell megállapítani, mely a nélkül, hogy a megyei honpolgárok bármelyik osztályát kizárná, biztosítékot nyújt az iránt, hogy a bizottmány tanácskozására képes és tulnyomólag a kellő önállóság-gal és belátással bíró tagokból álló testület legyen.

A bizottmányok tagjainak számát illetőleg a megyék stb. egy osztályozandók, hogy a bizottmány 120 tagnál kevesebb és 600 tagnál többől ne álljon; az egyes körök annny tagot választanak, a mennyi a megye összes népessége és saját népességük aránya szerint rájuk esik.

A bizottmány 9 évre választatik; oly formán azonban, hogy egy harmada az elhaltak, legköszöntek, eltávoztak stb. is beszámítandók, minden 3 év elmúltával kilép s az egy megürült helyek választás útján töltendők be. A kilépett tagok ujjolag is megválaszthatók.

Minden kilencz év elteltével egészen új bizottmány választásának van helye.

(Vége következik.)

Elek, május 27.

Az „Alföld“ május 25-ről kelt 119. számában olvastam az eleki kántorválasztást; legyen szabad részemről is röviden néptanítóink fizetéséről megemlíkeznem.

Ha körültekintünk a civilisált államokban, láthatjuk, hogy majd minden állásu hivatalnok meglehetősen fizetésben részesül. Édes magyar hazánkban a hivatalnokok sem igen panaszkodhatnak; tekintünk a megyéket. A megyei hivatalnokok legkisebb fizetése 300 frton veszi kezdetét és ezekben végződik. A gazdatisztek csak alsóbb rendű uraságnál is jó évi fizetésben részesülnek.

A falusi jegyzők fizetések is meglehetősen szegények, sokhelyt hasonlólag ezekre megy, hát még a plebánus uraké! — Csak a nemzet napszámosai, a néptanítók vajmi messze állanak az elősorolt hivatalnokoktól fizetés tekintetben! Tekintünk csak be egy falusi iskolába, látni fogjuk, mint hemzseg egy tanzóban 100—200 s sokhelyt még több gyermek egy tanító vezetése alatt; naponta 4—5—6 óra hosszágú kúszók, fáradságtól izzadtan, iparkodik megfélemleni magasztos czéljára, lelkiismeretesen tanítva, nevelve a keze alá járó gyermek-sereget, s mi a fizetése? El van már ismerve régen, hogy csekélyebb a napazamónsánál, mert míg a napzámós általában szóva naponta legalább 1 frtot megkeres, a szegény néptanító alig meg annyira, s számtalan helyeken még annyira sem; s alig elhet meg, kivált ha családosa még ez is meglehetősen nagy. Egész életét ifjú korától fogva a leendő nemzedék nevelésére fordítja, s mi a jutalma? Silány fizetéséhez járul még méltánytalan haláltanság.

Ha valamely tanító nagy kort ér el — mi ugyancsak ritka eset — mi vár rá? Mig más hivatalnokok fizetésök egy részét megtakaríthatják, hogy öregesükre élhessenek, addig a tanítónak mindig csak azon kell törnie fejét, mit eszik családja holnap? Minden néven nevezendő hivatalnokok, ha érdemben megőregsznek, nyugdíjban részesülnek számtalanszor, ha nem is tettekre érdemet. Tekintünk a közelmúlt korszakra: hány hivatalnok huz még mai nap is nagy nyugdíj azért, hogy idejött hazánknak éveken át békóban tartására segédkezett nyújtani? milliókat adózunk mi ezeknek! Néptanítóinkat meg nyomorogni hagyjuk, sőt gyakran öregesükre, ha tehetetlenekké válnak, sok esetben, ha nem is tehetetlenek még — állásuktól elmozdítjuk, fizetésüktől megfosztjuk, könyörületlenül nélkülözés és éhségbe taszítjuk.

Sajnálattal kell említenem, hogy községünkben is május 16-án a legnagyobb igazságtalanság, haláltansággal párosult törvénytelenesség ment véghez, az egész esetet fölöleget megirnom, miután N. A. ur azt híven a maga valóságában előadta. Olyan dolgok, mint Eleken, az egész országban nem történhetnek.

Hol állanak szegény, száználomra méltó néptanítóink még a papságtól? — Épen községünkben az élő példa. Ézelett mintegy 7—8 évvel mindnyájunk előtt köztisztviselőt és szeretetben álló prépost ur szemevilágát elveszté, mely nagy csapást 3 példás türelemmel viseli. A megye püspök helyettesét rendelt el, s e minőségben mai nap K. F. mint prépost ur coadjutóra vezető a plebániát, persze hogy egész más új szemlemben. Bár látva a mi kedves plebánusunk, nem volna községünkben, különösen tanügyünkben annny szürzavar.

A szemevilágát vesztett prépost ur élte végéig megmaradt teljes fizetésének élvezetében, levonván egyará 100 frtot, mit coadjutor ur huz. Ez igenis nagyon méltányos és igazságos. Tegyük most fel, hogy például: az öreg kántor ur vakult volna meg eszelőtt egyará évvel, vajjon mi történt volna szegénnyel akkor, midőn most mint ép, erős, fáradságtalan buzgó tanító létre erővel meg akarják fosztani hivatalától, anélkül, hogy valaha egy csepp okot is adott volna rá?

Felteszem az illetőkről, ha tőlük függne, még ma kidobnák a községből! csakhogy hála istennek nem rájuk van az bizva, okosabb emberek is szólnak ahoz, hát a törvény mit véteit? Türelem András bátyám, nem lehet ez soká ily, ha meg is halt Mátyás király, fennmaradt azért még egy kis igazság érdemes néptanítóinknak. Isten velünk!

—m.—

Az aradi löversenyek sorozata

1870. évi július 9. és 10. én.

Első nap. Szombat, július 9. én.

1. Egyleti díj. Az egylet pénztárából 100 ft. Futhat minden aradmegyei verseny-egyleti tag lova. Táv. 1 ang. mfd. Tét: 30 ft. fele bánat. Teher: 46. 110, 56. 115, 66. 120 f., id. 5 fital több; telivér 5 fital több; mén általában 3 fital több. Második ló tételét menti.

2. II. oszt. Állam-díj. 100 arany. Minden belföldi 3-éves ló számára. Táv. 1 angol mfd. Teher 106 f., mén 3 fonttal többet. Tét 100 ft. fele bánat. A második ló a tételek és bánatok felét, menti.

3. II. oszt. Aradmegyei díj. 500 ft. Futhat a magyar korona tartományaiában ellett és nevelt mén v. kanca. Táv. 1 és fél angol mfd. Tét: 40 ft. f. v. f. Teher 36. 105, 46. 110, 56. 115 f., id. 5 fital több, félvére egyáltalában 5 fital kevesebb. A második ló a tételek és bánatok felét nyeri. Három ló indulása kívántatik, különben a díj ki nem adatik.

4. Mezei gazdák versenye. Adja az aradmegyei gazdasági egylet. Futhat minden megyei mezei gazda saját lova. Nyereg használat megegedve nincs. — Első ló 60, második ló 30, harmadik ló 15 ft.

5. I. oszt. Aradmegyei díj. 1000 ft. Távolság 2 ang. mfd. Tét 100 ft., fele bánat. Futhat az osztrák-magyar birodalomban ellett és nevelt mén v. kanca. Teher 36. 110, 46. 115, 56. 120 font, idős 5 fonttal több, mén még 3 fnt al több, fél-ér egyáltalában 5 fonttal kevesebb. Második ló a tételek és bánatok felét menti. Három ló indulása kívántatik, különben a díj ki nem adatik.

Második nap. Vasárnap július 10. én.

1. Asszonyiságok díja. Tiszteletdíj. Adják az aradi hölgyek. Urlovarok színeikben. Táv. 1 angol mfd. 4 sörényugrással. Tét. 10 db. ar. f. v. f. Teher 36. 115, 46. 120, 56. 125 f., id. 5 fonttal több, telivér általán 5 fonttal több, mén általában még 2 fntal több.

2. III. oszt. Aradmegyei díj. 500 ft. Futhat minden Aradmegyében lakó birtokosnak bona fide tulajdonu nem telivér mén vagy kanca lova. Táv. 1 angol mfd. Tét: 30 ft. f. v. f. Teher: 36. 95, 46. 100, 56. 105 f. id. 110, mén 5 fntal több. A második ló a tételek és bánatok felét nyeri. Három ló indulása kívántatik, különben a díj ki nem adatik.

3. I. oszt. Állam-díj. 200 arany. Minden belföldi mén és kanca számára. Táv. 1 1/2 angol mfd. Teher: 36. 105, 46. 125, 56. 133, 66. és id. 135 f., mén 3 fntal, egy 2000 frt értékű verseny nyerője 6, két 2000 ft. vagy egy 5000 ft értékű verseny nyerője 9, két 5000 ft. vagy egy nagyobb értékű verseny nyerője 11 fntal többet. A teherhalmozás maximuma 16 font. Tét 150 ft, fele bánat. A második ló a tét és bánatok felét nyeri.

4. Vigasz-verseny. Az egyleti pénztárából 200 ft. Táv. 1 angol mfd. Tét: 25 ft., f. v. f. Teher 36. 95, 46. 100, 56. 105 f., id. 5 fntal több, telivér 5 fntal több, mén általában 3 fntal több.

5. Akadály-verseny. Tiszteletdíj. Futhat minden ló. Táv. 2 és fél angol mfd. 15 akadály, legzsélebb árok 10 láb, legmagasabb szilárd akadály 3 láb. Teher 150 vámfont; 4 éves 10 fntal, 3, mely akadályversenyben nem indult, 7 fntal, belföldi félv. 5 fntal kevesebbet. Egy 1000 ft. értékű kis akadályverseny nyertése 7, két i y verseny vagy egy 3000 fntal nagyobb értékű nyerője, 14 fonttal többet. Urlovarok színeikben. Tétel 60 ft, bánat 40 ft. Nevezés június 15.

Nevezési zárn nap a mezei gazdák versenye és akadályverseny kivételével, minden

egyéb díjakra folyó 1870. évi június hó 15-ik napja. Mezei gazdák és akadályversenyre nevezés az oszlopnál.

M e g j e y z é s e k.

1. Valamennyi nevezés, a lovar neve, színei és terhérl, valamint a versenyre vonatkozó mindennemű kérdészködés V a s á r h e l y i D e z s ő titkárhoz Aradon (kereszt-utca 27. sz. a.) bérmentesen intézendők.

2. A nevezések csak írásban vagy táviratilag tehetők.

3. A nyereeményből 5 százalék levonat k.

4. Minden lótl, mely futás végett a pályán megjelent, 5 ft gyeppénz, s minden pályázó lótl, annyiszor a hányzor indul, 5 ft induláspénz fizetendő.

5. Teheregységül a vámfont szolgál, a távol-ságnál pedig az angol mértföld.

6. Valamennyi tét- és bánatpénz legkésőbb a verseny napját megelőző este 6 óráig fizetendő, különben oly ló, melyért a tétel ez ideig le nem fizettetett, nem bocsátatik indulásra, kivételt szenved ezen szabály alól akadályverseny tétéle, mely az indulás előtt fizetendő.

Arad, 1870. május hó 20.

A választmány megbízásából:

Vásárhelyi Dezső,
egyl. titkár.

Legujabb.

B é c s, május 30. A kiegyezkedési alkudozások a lengyel vezéregységekkel, kielégítő eredménnyel tegnapi befejeztettek. A lengyelek részvétele a reichsrathban, bizonyos. A kormány közigazgatási engedményeket ígért s készségét jelentette ki, a resolutio legfontosabb pontjait a reichsrath előtt képviselni s esetleg azok elfogadásából kabinet-kérdést csinálni. Nevezetesen: az oktatásügy, a községi önkormányzat, a hitelügy, az országos adókból elkülönítendő quóta az országos belkormányzat számára megadatik; ellenben egy felelős országos kormány megadása megtagadatot. Hiszik, hogy Goluchovszki tárcza nélküli miniszterré fog kinevezettni.

F l ó r e n c z, május 30. Umbriában és az egyházi államban újabb fölkelő bandák merültek föl; üldözésükre olasz és pápai csapatok küldettek ki.

L e m b e r g, május 30. A Szt.-Bernárendi szerzet kolostorában Sokalban szombaton tűz ütött ki, mely a kolostort, a templomot és 45 házat hamvasztott el. A kárt 140,000 frtra teszik.

F l ó r e n c z, május 30. Valósul, hogy Bixio tábornok egyetértésben Garibaldival, Róma ellen akart indulni. Genuában erre nézve bizonyítékok fedeztetek fel. Itt e miatt nagy izgalom uralkodik. Miniszterválság van készülöben.

Ujdonságok.

* Az aradi honvédegylet t. tagjai fölkéretnek, hogy kik az egyletet az országos honvédegylet Pesten június 8-án tartandó közgyűlésen, valamint június 9-én a Bathiányi-temetés gyászünnepeén képviselni hajlandók, e szándékukat vasárnapig az egylet jegyzőjénél (Lukácsy Miklós, vagy Somogyi József urnál) bejelenteni szíveskedjenek.

* Az első aradi gyártelep-részvénytársaság alapszabályai folyó évi május 24-én 10,422. szám alatt a törvényes bemutatási sáradékkal el láttattak.

* Krassómegeye elhatározta, hogy Bathiányi Lajos gr. tetemének ünnepélyes eltakarítása alkalmával nem fog küldöttségileg részt venni Tudja méltányolni — ugymond — a főváros s az ország nagy részének kegyeletét az első miniszterelnök emléke iránt — de más részről kerülni akarna mindent a mi izgatottságot okozhatna.

* A nagyváradi egyházmegyében az autonomikus gyűlésre küldendő papi képviselőre beadott 85 szavazat s Neumann József gyulai plebánus választotta el 35 szavazattal.

* Menter Zsófia k. a. néhány nap óta Pesten van, hol az egész nyarat eltölteni szándékozik. Össze Szegszárdra rándul, hol Liszt és Kaulbach társaságában fog a bájos művésznő több hetekig tartózkodni.

* Következő gyászjelentést tettük: Schauer János és neje saját, egy gyermekei Evelina özvegy Petrátr Jánosné, Anna férjesszt Budnár Gáborné, Róza özvegy Demkó Jánosné, Mária, Ádám és Lajos, egy számos rokonai nevében szomorodva jelent forrón szeretett gyermekének, illetőleg testvérüknek Schauer Vilma n a k rövid, de súlyos betegsége folytán életének 19 dik évében történt kimúlát, — az elhunyt tetemei jun. 1-ő napján, délutáni 4 óraker fognak nyugvó helyére elhelyeztetni, az engesztelő szentmise-áldozat június 2-án reggeli 9 óraker fog megtartatni. Béke lengjen hamvai felett!

* Az „Athenaeum“ könyvkiadó hivatala előfizetési felhívást bocsátott ki „Segedi bünkrónika“ című füzetekben megjelenő munkára, mely eredeti képekkel és rajzokkal, hiteles törvényeski okmányokkal és tárgyalási kivonatokkal, hű leírással és nyomatékos czikkekkal legközelebb meg fog jelenni, Buvár szerkesztése mellett. A tíz füzet ára 4 frt.

* Május hó elején Sarkadon egy rendkívüli esemény történt, mely úgy mint szerencsétlenség, úgy mint meglepő természeti tüdemény említést érdemel. — Derült napfényes időben egy paraszt embert a villám agyonujtott, ami emberemlékezet óta nem fordult elő hazánkban sehol.

* Mily elővigyázattal kell lennünk a mérges növényekre, — írja a nagyváradi „B.har“ — mutatja a következő esemény. A vár egyik cantin-jában ebédelt közelebb vagy 8 katonát is, ebéd után kenyelmebe tevének magukat szobájokban,

csakham hanyas és mindenféle fájdalomkínzó
őket. Az elhívott orvos eleinte nem tudta,
honnai származhatott ezen sajátságos betegség,
mert délelőtt még mindnyájan a legépibb volt.
Megvizsgálta később a cantinában az étel-
ket, s azon borzástól felfedezésre jött, hogy a még
nagy készletben levő zöldség legnagyobb része
bűrről — ismeretes mérgező növény — áll s a
katonatisztek a levelel meglehetősen mérgező any-
got vettek be azáltal. A megbetegült tisztakat
tehát egy szobába záratták gyors gyógykezelés
alá véve őket, nehogy kitörhető örült állapotuk-
ban valami bajt okozzanak a legénységnek. Az
ügyesen alkalmazott gyógyszereknek azonban
szerencsés hatása lőn, mert pár óra múlva mind-
egyik visszanyerte egészségét.

* **Meddig tart az emésztés?** E kérdésre
a „Természet” ez érdekesen szerkesztett lap
megfelel a következő kísérleti uton megállapított
táblázattal: Ugyanis a rizsleves 1, vízben bab 1
és egy fél, bableves 3, sült marhahús 3, főtt mar-
hahús 3 $\frac{1}{2}$, főtt marhahús 3 $\frac{1}{2}$, olvasztott vaj
3 $\frac{1}{2}$, régi sajt 3 $\frac{1}{2}$, kenyér- és főzelékleves 4, be-
sózott marhahús főve 4 $\frac{1}{2}$, csontleves 4 $\frac{1}{2}$, vízbe
főtt káposzta 4 $\frac{1}{2}$, főtt marhahús 5 $\frac{1}{2}$, főtt inak
5 $\frac{1}{2}$ órát igényelnek, hogy az ember gyomrában
tökéletesen megemésztessenek.

* **Babona.** Szakadat román faluban kiűzték
a marhavész, minek következtében a kupak-
nás kiadta a rendeletet, hogy a faluban minden
férfit és asszonyt tesztel megvizsgáltsák, hogy
így kiderüljön, ki a varázsló vagy boszorkány. E
canonica visitatio eredménye az lett, hogy har-
mincegyen kerültek gyanúba. Ezeket azután
megeskették, hogy ezután nem fogják üzni ör-
dögös mesterségüket.

Az aradi ipar- és népbank

a karékpénztári betételeket
6% al kamatoztatja.

Leszámitol piaci és telepítet-
váltókat minden hétfőn, csütörtökön
és szombaton délelőtt 11 órakor, a legkedve-
sebb feltételek mellett. (5.)

A Lloydjegyzetek változatlanok.

260. számhoz.
1870.

Árlejtési hirdetmény.

A magas vallás és közoktatási magyar kir. miniszteriumnak f.
évi március hó 27-én 6508. szám alatt kelt rendelete folytán a gal-
sai k. kath. paplak egy a világi paplak és templom kijavítása en-
gdményeztetett.

Ezen építménynek vállalkozás utján való biztosítása czéljából
f. é. **junius hó 6-án** délelőtt 10 órakor az aradi m. kir. mér-
nöki hivatal helyiségében szó- és írásbeli ajánlatok elfogadása mellet-
t nyilvános árlejtés fog tartatni.

Az építkezési költség a galsai pap lakra nézve . . . 536 ft 48 kr
A világi paplak és templomra nézve . . . 1184 ft 64 kr.

Összesen: 1721 ft 12 kr.

s azonkívül az illető község részéről a galsai paplakhoz 23 kézi és 52
igás — a világi paplak és templomhoz 108 kézi és 41 igás nap ösz-
szesen 131 kézi és 93 igás napszámmal van előszámítva.

A költségvetés és az építési feltételek f. évi május hó 27-től
fogva az érintett irodában megtekinthetők.

Felhívatnak a vállalkozni szándékozókat, miszerint a fentemlített
napon és órában az előirányzott összeg után számítható 5 százalé-
kos pénzzel ellátva a kitűzött helyen vagy személyesen jelenjenek meg,
vagy pedig jogérvényes írásbeli ajánlatukat a 10 százalékos bannopénz-
nek mellékelve mellett idején küldjék be.

Kelt Aradon 1870. évi májushó 25-én.

A m. kir. mérnöki hivatal.
Kalmár.

Első erdélyi vasut.

19—22*

Arad-károlyfehérvári vonal menetrendje.

A személyvonatok mind a két irányban csatlakoznak a tiszavidéki
vasut vonataihoz.

I. Pest és Aradról Károlyfehérvár felé	Indul	II Károlyfehérvár- vállról Arad és Pest felé	Indul
	ó. p.		ó. p.
Pest	5 19 este	Károlyfehérvár	4 29 regg.
Arad	6 12 regg.	Alvincz	4 54 "
Győrök	6 54 "	Sibóth	5 24 "
Paulis	7 6 "	Szászváros	5 49 "
Radna	7 24 "	Piski	6 28 "
Konop	7 53 "	Déva	6 53 "
Berzova	8 15 "	Branyicska	7 21 "
Soborsin	9 7 "	Illye	7 47 "
Zám	9 43 "	Zám	8 32 "
Illye	10 27 délut.	Soborsin	9 12 "
Branyicska	10 46 "	Berzova	9 58 "
Déva	11 16 "	Konop	10 15 "
Piski	11 47 "	Radna	10 47 "
Szászváros	12 21 délut.	Paulis	10 59 "
Sibóth	12 44 "	Győrök	11 14 "
Alvincz	1 25 "	Arad	11 50 "
Károlyfehérvár érkező.	1 45 "	Pest	8 40 este

Posta-csatlakozások.

a) Az arad-temetvári malle-posta. Indul Aradról 4 órakor délután na-
ponként. Érkezik Aradra 8 órakor este naponként 3—4 utas felvétellel.

b) A soborsin-lugos-temetvári malle-posta. Indul Soborsinból 10 órakor
délután naponként. Érkezik Soborsinba 4—5 óra közben reggel naponként 3—4
utas felvétellel.

Ezen malle-postához csatlakozik Lugoson az Orsova és Lugos között köz-
lekedő naponkénti malle-posta.

c) Az I. számú nagy-szeben-károlyfehérvári malle-posta Indul Nagy-Szebenből
6 órakor reggel naponként. Érkezik Károlyfehérvárra 2 óra 30 perc délután 3—4
utas felvétellel.

Indul Károly-Fehérvárról 4 órakor délután (azaz a vonat megérkezése
után). Érkezik Kolozsvárra 3 óra 15 perc reggel 7—8 utas felvétellel.

d) A II. számú nagy-szeben-károlyfehérvári malle-posta. Indul Nagy-Szebenből
6 órakor este. Érkezik Károly-Fehérvárra 2 óra 30 perc reggel 7—8 utas felvétellel.

Indul Károlyfehérvárról 3 órakor reggel. Érkezik Kolozsvárra 1 óra 30
perc délután 3—4 utas felvétellel.

e) A kolozsvár-nagy-szebeni I. számú malle-posta. Indul Kolozsvárról 3
órakor reggel. Érkezik Károly-Fehérvárra 1 óra 15 perc délután 3—4 utas felvétellel.

Indul Károly-Fehérvárról 3 óra 30 perc délután (azaz a vonat megérke-
zése után). Érkezik Nagy-Szebenbe 12 órakor. Éjjel 7—8 utas felvétellel.

f) A kolozsvár-nagy-szebeni II. számú malle-posta. Indul Kolozsvárról 4
órakor délután. Érkezik Károly-Fehérvárra 2 óra 30 perc reggel 7—8 utas felvétellel.

Indul Károly-Fehérvárról 3 óra 30 perc reggel. Érkezik Nagy-Szebenbe
12 órakor délután 3—4 utas felvétellel.

Az I. számú nagy-szeben-kolozsvári és a II. számú kolozsvár-nagy-szebeni
malle-postához csatlakozik Tordán

a maros-vásárhely-tordai járat Indul Maros-Vásárhelyről 9 órakor reggel
naponként. Érkezik Tordára 6 ó. este naponként 3—4 utas felvétellel.

Indul Tordáról 12 órakor éjjel naponként. Érkezik Maros-Vásárhelyre 11
óra 20 perc délelőtt naponként 3—4 utas felvétellel.

Az igazgatóság.

Laptulajdonos és kiadó Bettelheim Vilmos — Arad, 1870. Nyomtatja Réthy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben.)

Távirati tudósítás.

a bécsi borszerző 1870. május 31-én.

5% Metallikus . . . 60.10	Hitelintézet . . . 254.80
Nemzeti kölcsön . . 69.45	Váltó Londonra . . 122.55
1860. évi kölcsön . . 96.90	Exiszt . . . 120.25
Bankrézvény . . . 718	Arany . . . 5.79

A szerkesztésért felelős Bettelheim Vilmos.

Nyílt-tér.*

Ellennyilatkozat.

Az „Alföld” 123. számában az aradi felgym.
ifjúság engem azzal vádol, hogy — habár a vá-
rosi liget zártkörű mulatságra volt kerve és áten-
gedve — este a rendezőség tiltakozása dacára
mindenkit bebecsáttni rendelt, s ekként sok
hívatlan vendég jöven be, zavart idéztet elő.
A tisztelt ifjúság vádjá, a milyen meglepő reám
nézve, ép oly alaptalan, mert jóllehet beismerem
hogy a városi ligetben zártkörű mulatság tartásá-
ra megengedve, tagadom azonban azt, hogy a
rendezőségnek jogában állt volna a városi liget
bejáratai elzáratni s abba csak az általa meghí-
vottakat beengedni, miután magának a lövész
egyletnek is évenként csak kétszer van joga jó
tekony czélú mulatságok megtartása czéljából azt
tenni. Az ifjúság által rendezett táncszalagom pe-
dig nem volt jótékony czéllal egybekötve, s ha
azon mulatság a lövészegylet maga rendezte
volna, nem lett volna joga a városi liget olyké-
p elzáratni, mint ezt a rendezőség szándékolta, már
pedig a mihez az egyletnek joga nincs, ahöz a
rendezőségnek még kevésbbé lehetett, ugyan-
azért többrendű panaszok és felszólí-
tások folytán kénytelen voltam felkérni a
rendezőséget, hogy minden tisztességesen felöltö-
zött egyént beengedjenek a ligetbe, és meg kel-
még említenem, hogy csak is Müllek rendező-
ur maga belátása folytán azonnal ekkép rendel-
kezett. Ezt tartottam szükségesnek a t. rendező-
ség nyilatkozatára felhozni.

Herrling János,
al-lövészmaster.

*) Az e rovatban közöltékekért nem vállal felelőssé-
get a Szerk.

Bécsi börze május 28.

Államadosság 100 ft után.	Adott ár	Tar- totár
Jövedék máj. — nov. szlv. bankj. 5% . . .	60.20	60.30
1889-ki sorsj. egész (250 pp.) 100 f. után . .	69.85	69.95
1854-ki sorsj. (250 f. pp.) 4% . . .	235. —	236. —
1860-ki sorsj. egész (500 f. o. é.) 5% . . .	90.50	91. —
1864-ki (100 f. o. é.) . . .	96.50	96.75
Magyar vasuti kölcs. (120 f. ezüstben) . .	119.50	119.75
111.50	112. —	
Földtehermentesítési kötvények (100 f. pp. után)		
Magyarországi 5%	79.60	80. —
1867-ki záradékkal . . .	78.50	79. —
Erdélyi	78.75	—
Temes-bánsági	78.75	79.25
Hervát- és tótországi	83.50	84. —
Részvények.		
Angol osztrákbank befiz. 100 f. ezüstb. . .	325. —	326. —
Hitelintézet 200 f.	256.10	256.30
Alsó-ausztr. leszámitoló társ. 500 f. . .	868. —	870. —
Francz.-osztr. bank befiz. 60 f. ezüstb. . .	120. —	120.25
Nemzeti közraktár társ. Pesten	720. —	721. —
Nemzetibank	588. —	590. —
Dunagőzhajózási társ. 500 f. pp.	2250. —	2255. —
Ferdinand észak-pályá 1000 f. pp.	370. —	372. —
Trieszti Lloyd 500 f. pp.	169.50	170. —
f. Erdélyi pályá 200 f. ezüstben	400. —	401. —
Államvaspályá pp. 200 f. ezüstben	193. —	191.20
Déli vaspályá o. é. 20 f. ezüstben	230.75	231.25
Tiszai vasut vp. befiz. 140 f. pp.		
Záloglevelek (100 ft után).		
Osztr. földhiteli. ezüst 5%	107.25	107.50
35 éven visszafizetendő o. é.	90.20	90.40
Nemzeti bank 5% osztr. ért.	93.40	93.50
Elsőbbségi kötvények (100 ft után).		
Alföld-fiumei vaspályá 200 f. ezüst 5% . .	92.10	92.30
Duna-gőzhajózási	—	—
Ferdinand észak-pályá 500 f. pp.	91.50	91.75
Pécs-barcsi vasut 200 f. o. értékben . . .	93. —	93.50
f. erdélyi pályá ezüstben 5%	92.30	92.50
Államvasut 500 frank	144.75	145.25
1867-iki	144. —	145. —
Magyar keleti pályá ezüstben	89.75	89.85
Magánsorsjegyek (darabonként)		
Hitelintézet 100 f. o. értékben	162. —	162.50
Clary pp. 40 f.	36. —	37. —
Dunagőzhajózási „100”	99.75	100.25
Keglevich „10”	16. —	17. —
Budai „40”	34. —	34.50
Pálffy „40”	29.50	30.50
Rudolf kor. her. o. é. 10	14.50	15. —
Salm „40”	49. —	49.50
St. Genois pp. 40,	29.50	30.50

Nehézség (eskór) és görcsöket

alap osan gyógyít levél után O. Killisch orvostudor Berlin,
Louisenstrasse 45. — Már több száz beteget kigyógyított.

Szálloda megnyitás és nyilvános köszönet.

Midőn tisztelt vendégeim és utasaimnak meleg pártfo-
gásukért, melyet tizenkét évi tartózkodásom alatt Szászvá-
rosban tapasztalni szerencsés voltam, legmélyebb köszönet-
et fejezném ki, bátorodom egyszersmind tudatni, misze-
rint jelenleg Aradon a legczélyszerűbben épített és elegánsan
berendezett, a

„NÁDORHOZ”

czimzett szállodát átvetttem.
Ugyanaz minden kényelemmel berendezett vendégso-
bákban kívül, különös jó istállókkal van ellátva.

Igen jutányos árak és pontos kiszolgáltság mellett, fő
törökvesem lesz izletes étkek és jó borokkal tisztelt vendé-
geimnek szolgálhatni. Magamat a t. utazó és mélyen tisztelt
közönség becses pártfogásába ajánlva, igen számos látoga-
tást kérek.

Aradon, 1870. évi május hóban.

Mély tisztelettel
Heródek Alajos,
„Nádor” szálloda bérleje.

Tisztelt utazó vendégeimet a közuti vaspályá
mindentör közvetlenül szállodámba és vissza is
szallítja.

Árverési hirdetmény.

Közírté tétetik, misze int néhai Krei-
ter István, mint néhai Gantner Antal örö-
kösei engedményesinek, néhai Hermann
Ferencz örökössei elleni 420 ft tőke és já-
rulékaik követelesének kielégítésére lefo-
galt kötelezvények, u. m.

Richter Mihály és neje elleni 390 v. ft.
Antonovits István elleni . . . 330 v. ft.
Bauer János elleni 100 v. ft.
Rajla István elleni 50 p. ft.
Marksz József elleni 21 p. ft.
f. é. junius 8-án d. e. 9 órakor Ed. Si-
mánd községánál elővereltetni fognak
Simánd 1870. május 19-én.

Raskó István,

m. esküdő, mint végrehajtó bír.

Hirdetmény.

A tótváradai szolgáló részér-
l ezennel közhírré tétetik, miszerint D. F.
S. Jakobovits részére 25,000 ezüst szebel
és 4068 ft iránt Gr. Stadion Gourieff Marie
Magdaléna petrisi birtokosnó ellen 1870-ik
évi junius hó 7-ik és következő napjaira
kitűzött árverés elolvasztatik.

Soborsin, 1870. május 30-án

Raika György,
szolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Özveggy Hollakj Antóné csödtömege
részéről zennel közhírré t-letik, miszerint
a csödtömege tulajdonához tartozó magya-
rádi 410. sz. k. b. ítélet 1092 $\frac{1}{2}$ r. sz. a.
50 négyzet öl területű és 500 f. r. be-
csült sz. ill. miután a csödtömege részéről
1870. sz. határozata folytán kitűzött első
árverésen a becsárón el nem acaott, 1870
évi junius hó 28-ik napján d. e. 10 óra-
kor a községánál tartandó második ár-
verésen a mar előbb az első árverésre né-
ve közzétett feltételek mellett becsárón
alól is eladandó lesz, mire is a venni szán-
kozókat azzal hívatnak meg, hogy az ár-
verési feltételeket alólott tomeggodnoka-
bármikor megtekinthetők.

Arad, 1870. május 30-án.

Ördög Endre,
tömeggodnok.

Alólírott tisztelettel jelenti a mélyen tisztelt közönség-
nek, miszerint Berzován a Marosparton

2 — 300 darab tölgyfa palló (Pfosten)

eladandó. Bővebb felvilágosítással szolgál

Klauber Dávid,
Lallasincozen.

Főnyeremény 250,000 forint.

Legkisebb nyeremény 165 ft.

Folyó 1870-ik évi junius hó 15-én

menend végbe egy a kormány által alapított és biztosított es. k.
osztrák 1864. évi jutalék kölcsönnek 120 millió 933,000 frtnyi
nagy húzása.

A kölcsön 400,000 nyereményei között vannak következő
magas nyeremények: 20-szor 250,000, frt, 10-szer 220,000, frt,
60-szor 200,000, frt, 81-szer 150,000 frt, 29-szer 150 0, 171-
szer 10,000, 352-szer 5000, 432-szer 2000, 783-szor 1000, 1350-
szer 500 forint, stb. és 165 forint osztr. értékben, mint legca-
kélyebb nyereménye minden huzott sorsjegynek.

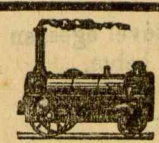
Egy sorsjegykölcsön sem nyújt oly nagy nyereményel-
nyöket, mint ez, miután mindenkinek alkalma nyílik, csak cse-
kely tökével a 250 000 forintnyi nyereményt megejthetni.

Egy sorsjegynek ára sor és nyereményszámmal csak 2
forint, 3 darabnak 5 forint, 7 darabnak 10 forint, 15 darabnak
20 forint osztrák értékű bankjegyen.

Szives megrendelések az illető díjak előleges beküldése
után, gyorsan, telkismeretesen és bérmentve teljesítetnek,
mely mindenkéhez egy hivatalos játékterv melekkeltek, min-
den óhajtott felvilágosítás a legszivesebben szolgáltatik ki, s a
megtörtént húzás után a nyereményjegyzék díj nélkül megkü-
ldik, valamint a nyeremények azonnal kifizettetnek. Szives-
kedjék tehát mindenki minél előbb és közvetlenül fordulni.

Breycha J.

sorsjegy hereskedésében majnai Frankfuriban, grosse
Friedberg strasse 41-ik szám.

Gróf Batthyányi Lajos hamvainak ünnepélyes áthelyezése alkalmából

mérsékelt menetárral

külön személy vonatok közlekednek

Nyiregyháza, Debreczen, Nagyvárad s Aradról Czepléden át Pestig

II. és III. osztálybeli utazók felvételével.

Indulás Nyiregyházaról junius 7-kén 4 óra 28 perczkor délután.

„ Debreczenről „ 7 „ 6 „ 21 „ „

„ Nagyváradról „ 7 „ 5 „ 3 „ „

Erkezés Pestre „ 8 „ 4 „ 30 „ reggel

Indulás Aradról „ 7 „ 5 „ 3 „ délután

Erkezés Pestre „ 8 „ 5 „ — „ reggel

A menet és visszajövetre szóló személyjegyek ára:

	II. oszt.	III. oszt.		II. oszt.	III. oszt.
Nyiregyházáról Pestre és vissza	12.10.	8.06	Nagyváradról Pestre és vissza	10.94	7.30
Ujfehértórol „ „ „	11.42	7.64	M. Keresztesről „ „ „	10.10	6.76
Hadházról „ „ „	10.78	7.18	B. Ujfaluról „ „ „	9.44	6.30
Debreczenből „ „ „	9.94	6.64	Sápról „ „ „	8.80	5.86
Szoboszlólól „ „ „	9.12	6.08	Aradról „ „ „	11.26	7.52
Kabáról „ „ „	8.46	5.66	Kurticsról „ „ „	10.44	6.96
P. Ladányból „ „ „	7.96	5.32	Kétegyházáról „ „ „	9.44	6.30
Karcagról „ „ „	7.30	4.88	Csabáról „ „ „	8.62	5.76
Kisujszállásról „ „ „	6.64	4.44	M. Berényből „ „ „	7.96	5.32
Pegyvernekről „ „ „	5.98	4.—	Gyomárról „ „ „	7.14	4.76
T. Szt.-Mialósról „ „ „	5.50	3.66	M. Tórról „ „ „	6.30	4.20
Szolnokról „ „ „	4.66	3.10	P. Pórról „ „ „	5.66	3.78
Abonyból „ „ „	4.—	2.68			